

Savjet - Zaštita vinove loze u fazi kretanja vegetacije

Vinova loza se nalazi u fazi kretanja vegetacije. U većini vinograda počelo je otvaranje pupoljaka i ovo je pravo vrijeme za hemijsku zaštitu koja je u ovoj fazi usmjerena na suzbijanje gljive *Phomopsis viticola* – uzročnika crne pjegavosti.

Crna pjegavost je izuzetno destruktivno oboljenje koje u našim uslovima ima hronični karakter i ukoliko se ne suzbija može za nekoliko godina prouzrokovati potpuno propadanje zaraženih čokota. Naročitu osetljivost prema ovoj bolesti pokazuju Vranac i Kratošija, sorte koje su kod nas i najviše zastupljene u proizvodnji.

Simptomi bolesti javljaju se na svim nadzemnim djelovima loze, ali najveće štete nastaju usljed prisustva patogena na lastarima. Upravo se simptomi najlakše i najpre uoče u proljeće na zaraženim lastarima, u vidu izbjeljene kore u kojoj gljiva formira mnogobrojne crne piknide (Slika 1). U vlažnim uslovima iz piknida izlaze spore koje se kišnim kapima raznose i dospjevaju na zelene lastare i pupoljke koji se otvaraju, ostvarujući infekciju. Upravo je ovo momenat koji je kritičan za širenje bolesti u vinogradu. Duži kišni period i pro hladno vrijeme u fazi otvaranja pupoljaka uslovljavaju njihov sporiji razvoj i ostvarivanje mnogobrojnih infekcija, koje dovode do prave epidemije bolesti. Na zaraženim lastarima nastaju tamno ljubičaste nekroze koje se šire i spajaju zahvatajući sve veći dio tkiva, prouzrokujući njegovo propadanje (Slika 2). Najčešće su ove nekroze skoncentrisane pri osnovi lastara – njihovo prisustvo sprječava otvaranje pupoljaka u proljeće. Ukoliko se ne suzbija, gljiva iz kore jednogodišnjih lastara prelazi u sekundarnu koru i dalje u unutrašnjost drveta, prouzrokujući njegovo sušenje i propadanje.

Sl. 1 i 2. Simptomi crne pjegavosti na lastaru

Suzbijanje crne pjegavosti bazira se na primjeni fitosanitarnih i hemijskih mjera. U proljeće, rezidbom je potrebno odstraniti zaražene lastare, iznijeti iz vinograda i spaliti.

Hemijska zaštita primjenjuje se upravo u periodu otvaranja pupoljaka, da bi se spriječila njihova infekcija. Mogu se koristiti Folpet, Antracol, Polyram, Dithane, Quadris, Quadris Max, Mikal, Mikal flash, Alliet flash, Profiler i slična jedinjenja na bazi folpeta, azoksistrobina, fosetil-aluminijuma, mankozeba i metirama. Ukoliko nastupi duži kišni period koji uspori otvaranje pupoljaka, prskanje treba ponoviti istim preparatima.

Naredni hemijski tretman treba obaviti u fazi 2-3 lista, kada lastari dostignu dužinu 5-10 cm (Slika 3). U ovoj fazi počinje se sa suzbijanjem uzročnika plamenjače i pepelnice, dvije ekonomski najznačajnije bolesti na vinovoj lozi. Naime, gljive *Plasmopara viticola* i *Uncinula necator*, prezimljavaju u vinogradu, u pupoljcima, zaraženim listovima i drugim biljnim organima, a zatim u proljeće, sa porastom temperature i vlage, ostvaruju infekcije na lišću i cvastima. U našim uslovima obe bolesti redovno su prisutne i nanose štete. Rana pojava simptoma plamenjače i pepelnice u prvom dijelu vegetacije utiče na brz razvoj bolesti i tokom cvetanja i formiranja grozdova, što značajno oštećuje biljke i dovodi do smanjenja prinosa i kvaliteta grožđa. Zbog toga je važno, upravo u ovoj ranoj fazi, spriječiti pojavu bolesti. Preporučuju se kombinacije dva preparata, jedan protiv plamenjače i jedan protiv pepelnice, kao što su Polyram+Kumulus, Polyram+Stroby, Mankogal+Thiovit Jet, Nordox+Thiovit Jet, Ridomil Gold+Topas i sl. Ovaj hemijski tretman, u zavisnosti od uslova za razvoj bolesti, treba ponoviti nakon 10-15 dana, u fazi intenzivnog porasta lastara i formiranja cvasti (Slika 4).

Sl. 3. Lastar dužine 5-10 cm

Sl. 4. Intenzivan razvoj lastara i formiranje cvasti

Preporučene preparate primijeniti uz poštovanje propisanih mjera pri radu sa pesticidima, uz obavezno korišćenje zaštitne opreme.

Savjet pripremila:

Dr Dragana Radunović

Samostalna savjetnica za zaštitu bilja

Odjeljenje za savjetodavne poslove u biljnoj proizvodnji